

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1) K. M.**, zomrelého 17. februára 2010, naposledy bývajúceho v B.B., **2) D. P.**, bývajúceho v B.B., **3) I. Z.**, bývajúcej v B., **4) H. S.**, bývajúcej v B., **5) Ing. Ľ. M.**, bývajúceho v B.B., všetkých zastúpených advokátom JUDr. J. S. so sídlom v Ž., proti žalovanému **K.**, so sídlom v B., zastúpeného JUDr. J. Ď., so sídlom v Ž., **o určení neplatnosti uznesenia mimoriadneho valného zhromaždenia žalovaného konaného 23. apríla 2006**, ktorá sa vedie na Okresnom súde v Žiline pod sp. zn. 11 Cb 241/2006, o dovolaní A. M., bývajúcej v B., zastúpenej advokátom JUDr. J. S. so sídlom v Ž. proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 5. októbra 2010, č. k. 13 Cob 222/2010 – 311, jednomyseľne, takto

r o z h o d o l :

Napadnuté uznesenie odvolacieho súdu v časti, ktorou bolo odmietnuté odvolanie A. M., a uznesenie súdu prvého stupňa zo 17. mája 2010, č. k. 11 Cb 241/2006 – 296 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Po smrti žalobcu 1) uznesením zo 17. mája 2010, č. k. 11 Cb 241/2006 – 296 zastavil konanie, v ktorom žalobcovia žiadali vysloviť neplatnosť uznesenia mimoriadneho valného zhromaždenia žalovaného z 23. apríla 2006 zastavil konanie vo vzťahu k žalobcovi 1). Konanie zastavil s odkazom na § 107 ods. 1 O. s. p. s odôvodnením, že žalobca 1) stratil spôsobilosť byť účastníkom konania. Žalobcovia žalobu podávali v postavení členov výboru Komposesorátu, ktorí boli napadnutým uznesením mimoriadneho valného zhromaždenia odvolaní. Právo žalobcu 1) byť členom výboru sa viaže na jeho osobu. Nie je majetkovým

právom, ktoré by mohlo byť predmetom dedičského konania. Nejde teda o prípad uvedený v § 107 ods. 3 O. s. p., podľa ktorého by súd mohol pokračovať v konaní sa dedičmi zomrelého.

Proti rozhodnutiu podali odvolanie dedičia zomrelého žalobcu A. M., bývajúca v B., Bc. M. M., bývajúca v J., Ing. K. M., PhD., bývajúci v B. 453, Ing. D. M., bývajúci v B., M. V., rod. M., bývajúca v B. 185. V odvolaní okrem iného uviedli, že súd prehliadol, že navrhovatelia uplatnili svoju žalobu nielen v právnom postavení členov štatutárneho orgánu spoločnosti, ale aj ako podielníci – členovia spoločnosti. Členstvo v štatutárnom orgáne spoločnosti sa nededí, predmetom dedičstva sú však podiely navrhovateľa v spoločnosti ako majetkové práva a s nimi spojené členstvo v spoločnosti. S členstvom v spoločnosti prechádza na dedičov aj právo domáhať sa vyslovenia neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia spoločnosti a dedičia tak ex lége vstupujú do prebiehajúceho konania o určenie neplatnosti uznesení valného zhromaždenia. Súd preto po úmrtí navrhovateľa 1) mal v konaní pokračovať s dedičmi navrhovateľa ako nerozlučnými procesnými spoločníkmi, prípadne konanie prerušiť a počkať na výsledok dedičského konania, po ktorého skončení by v konaní pokračoval s tým dedičom, ktorý nadobudne podiely navrhovateľa v pozemkovom spoločnosti. Žiadali napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací uznesením z 5. októbra 2010, č. k. 13 Cob 222/2010 – 311 odvolanie odmietol. Podľa odvolacieho súdu, súd prvého stupňa otázku právneho nástupníctva dedičov žalobcu 1) posúdil správne. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že žalobcovia žalobou namietajú uznesenie valného zhromaždenia, ktorým boli odvolaní z postavenia členov výboru Komposesorátu, ktorý podľa stanov žalovaného plní funkciu štatutárneho zástupcu. Súčasne nesúhlasili ani so zvolením nových členov dozornej rady. Podľa odvolacieho súdu sa napadnuté uznesenie týkalo len žalobcov vrátane žalobcu 1), ktorý bol odvolaný z funkcie predsedu. Uvedená funkcia sa viazala výlučne na jeho osobu a toto výlučné právo neprechádza na jeho právnych nástupcov. Dedičia môžu vstúpiť do práv a povinností žalobcu 1) len v rovine členstva, nie však do jeho postavenia ako odvolaného predsedu výboru. Dedičia, ktorí podali odvolanie nemajú postavenie právnych nástupcov žalobcu 1) v súvislosti s konaním o určenie neplatnosti uznesenia, keďže nevstúpili do právneho postavenia miesto žalobcu 1). Nemali ani postavenie

účastníkov konania a neboli osobami oprávnenými na podanie odvolania. Odvolanie preto podľa § 218 ods. 1, písm. b) O. s. p.

Uznesenie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť 15. novembra 2011.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie A. M., manželka žalobcu 1), ktorá sa okrem v osvedčení o dedičstve vymenovaných troch hnutel'ných vecí (zbraní), stala dedičkou celého majetku žalobcu 1). Ako dovolací dôvod uviedla, že jej bola, ako účastníčke konania, odňatá možnosť konať pred súdom, čím je splnený dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) O. s. p. Okrem dôvodov, ktoré boli uvedené v odvolaní uviedla, že jej ako členke pozemkového spoločenstva nemôže byť jedno, kto je štatutárnym orgánom pozemkového spoločenstva spravujúcim jej majetok. Odvolateľka napáda uznesenia, ktoré určujú, kto je štatutárnym orgánom pozemkového spoločenstva, ktorej je členkou a ktorý spravuje jej majetok, preto má z tohto titulu právny záujem na vydaní požadovaného rozhodnutia. Navyše nemohla ovplyvniť svoj vstup do Komposesorátu, nakoľko nenadobudla svoj podiel v ňom na základe zmluvy, ale prechodom z titulu dedičstva (ak sa opomenie jej možnosť odmietnuť dedičstvo). Je neprípustné, aby smrťou navrhovateľa došlo k zlepšeniu právneho postavenia odporcu v spore. K svojej právnej argumentácii odvolateľka poukázala na českú judikatúru, najmä reprezentovanú špecializovaným senátom NS ČR na obchodné spoločnosti a družstvá (29 Cdo 1158/2009 z 30. marca 2010), ktorá akceptuje možnosť domáhať sa vyslovenia neplatnosti uznesenia aj spoločníkom či akcionárom obchodných spoločností, ktorí získali status spoločníka alebo akcionára (či už prechodom alebo prevodom obchodného podielu alebo akcií) až po prijatí napádaného uznesenia, nakoľko aj títo môžu mať právny záujem na určení neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia prijatého pred ich vstupom do obchodnej spoločnosti. Z uvedených dôvodov navrhla napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že vychádzajúc z predmetu konania je nesporné, že navrhovateľa nemali postavenie právnych nástupcov v súvislosti s určením neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia, ktorým uznesením bol aj pôvodný žalobca 1) odvolaný z funkcie predsedu výboru. Je potrebné rozlišovať právne postavenie odvolateľky z pozície dediča, keď ani týmto súdnym konaním nie je jej dedičské právo dotknuté. Na druhej strane dedičským konaním vo všeobecnosti a ani v zmysle zák. 181/1995 Z. z.

neprechádza na dedičov funkcia, na ktorú bol zvolený Opätovne poukazuje na účelovosť podaného dovolania a žiada ho zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie je opodstatnené.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods.1 O. s. p.).

Proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, ak bolo rozhodnutie odvolacieho súdu vydané v konaní, ktoré bolo postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v § 237 O. s. p. Jednou z takýchto väd je i skutočnosť, že postupom súdu bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f O. s. p.). Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký nesprávny procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Na takúto chybu konania je dovolací súd povinný podľa § 242 ods. 1 O. s. p. prihliadnuť i keď neboli v dovolaní uplatnené. Odňatím možnosti konať pred súdom je nepochybne aj zastavenie konania a odmietnutie odvolania, ak pre takýto procesný postup neboli splnené podmienky.

Dovolací súd sa nestotožňuje s názorom nižších súdov, že dedičia (dedič) zomrelého žalobcu 1) nie sú jeho procesnými nástupcami. Oba konajúce súdy si zrejme neuvedomili, že predmetom konania nie je určenie, že žalobcovia sú členmi výboru žalovaného. Predmetom konania je určenie neplatnosti uznesenia prijatého mimoriadnym valným zhromaždením žalovaného, ktoré obsahuje nielen odvolanie dovtedajších členov výboru, ale aj voľbu nového výboru. Rovnako je nesprávne východisko oboch súdov, že žalobcovia uplatňujú svoje práva len z titulu odvolaných členov výboru žalobcu. Okrem iného v bode III. žaloby výslovne uvádzajú, že žalobu podávajú ako členovia výboru i ako podielníci žalovaného. Zo žiadneho právneho predpisu, vrátane zák. č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločnostiach (ďalej len zákon) nevyplýva, že dovolávať sa neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia môžu len členovia výboru (resp. odvolaný členovia výboru). Ak existuje

právny prostriedok, ktorým sa možno dovolať neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia, nepochybne patrí predovšetkým členom spoločenstva, ktorí majú právo zúčastňovať sa valného zhromaždenia, ktoré formou uznesení vytvára kolektívnu vôľu spoločenstva, do kompetencie ktorého okrem iného patrí aj voľba orgánov spoločenstva (§ 18 ods. 2, písm. c), § 19 zákona).

Žalobcovia neuplatňujú svoju legitímáciu len z titulu členov výboru ale nepochybne i z titulu členov spoločnosti. Na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, že napádaným uznesením boli žalobcovia odvolaní z funkcií vo výbore. Tým, že sa dovolávajú neplatnosti celého uznesenia každý zo žalobcov neodporuje len proti svojmu odvolaniu z funkcie ale i proti odvolaniu ostatných členov výboru i proti voľbe nových členov výboru.

Treba prisvedčiť názoru súdov, že právo, ktoré mal zomrelý žalobca, teda právo člena výboru, ktoré mu vzniklo voľbou, je právom osobným, ktoré neprechádza dedením na dedičov. Prechádzajú však práva, ktoré vyplývajú z ich členstva v spoločenstve.

Na odvolateľku dedením prešlo členstvo v pozemkovom spoločenstve a tým aj práva a povinnosti v rozsahu v akom z členstva patrilo v deň smrti žalobcovi 1). Uvedené práva majú majetkovú povahu. Treba prisvedčiť odvolateľke, že ako členka spoločenstva má záujem na tom, aké je zloženie výboru spoločenstva, ktoré je výkonným orgánom spoločenstva a má rozhodujúci vplyv na jeho hospodárenie. Ak žalobca z titulu členstva (aj) v spoločenstve viedol súdne konanie, ktoré sa týka majetkovej veci, má odvolateľka, ako jeho právna nástupníčka právo vstúpiť do konania ako procesná nástupníčka podľa § 107 ods. 3 O. s. p. Oba súdy jej toto právo upreli.

Súd prvého stupňa, vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia, tým že konanie vo vzťahu k žalobcovi 1) zastavil bez toho, aby postupoval podľa § 107 ods. 3 O. s. p., a odvolací súd tým, že vychádzajú z rovnakého právneho hodnotenia ako súd prvého stupňa, odmietol odvolanie, odňali odvolateľke možnosť konať pred súdom. V konaní tak došlo k procesnej chybe, ktorá podľa § 237 písm. f) O. s. p. zakladá prípustnosť dovolania a podľa § 241 ods. 2 písm. a) O. s. p. aj dôvodnosť odvolania. Dovolací súd preto podľa § 243b ods. 2 O. s. p. zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v časti týkajúcej sa A. M. (len ona podala dovolanie). Keďže rovnakou vadou trpí aj rozhodnutie súdu prvého stupňa, podľa

§ 243b ods. 3 O. s. p., zrušil aj jeho rozhodnutie a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Poučenie : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. novembra 2011

JUDr. Peter Dukes, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lucia Blažíčková